

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIFT IN

te Tongeren bij M. COLLEGE, uitgever en eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 31.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. »
Een blad afzonderlijk 15 centiemen.
Aankondigingen 15 centiemen per drukkregel.

TONGEREN, DEN 6 AUGUSTUS.

Ijzeren wegen.

Wij vermeenen te weten, zegt het *Journal de Bruxelles*, dat er voorstellen gedaan zijn om de ijzeren wegen van den staat te huren. Die voorstellen zijn, zegt men, zeer aannemelijk en, in alle gevallen, waardig van ernstig onderzoek te worden. Die voorstellen zijn gedaan door eene zeer machtige maatschappij welke in staat is om de beste waarborgen te geven.

Men heeft lang gezegd en verlangd dat de Staat de ijzeren wegen der maatschappijen zou overnemen om dat dan de uren van vertrek en van aankomst der verschillende spoorbanen beter zouden kunnen overeen gebracht worden; en nu zou het omgekeerde de waarheid kunnen worden; het zou even goed zijn, indien al de ijzeren wegen aan eene maatschappij ter exploitatie konden overgegeven worden; de eenheid van instrest zou noodzakelijk de eenheid van bestuur en de overeenkomst in de dienst brengen.

Warme Zomers.

De buitengewone weergesteldheid in onze dagen geeft ons aanblik tot de mededeeling van 't volgende lijstje van die jaren, welke over een tijdverloop van 11 eeuwen in de geschiedenis staan opgetekend als merkwaardig door de buitengewone warmte.

In het jaar 738 was de zomer zoowel in Frankrijk als in geheel Europa, zoo warm, dat de meeste bronnen uitdroogden en duizende personen stierven door kwelling en dorst.

In 879 vielen de maaiers die het waagden op het midden van den dag uit te gaan, dood op het veld.

In 990 en 994 was de oogst geheel verbrand. Een vreeselijke hongersnood volgde daarop.

In 1000, een zeer merkwaardig jaar, waren al de rivieren en bronnen in Duitschland opgedroogd. De visch bezweek, badierf en verwekte eene epidemie. Volgens de begrippen dier tijden, was men van gevoelen dat de wereld door vuur zou verwoest worden.

In 1022 stierf een onberekenbaar aantal menschen ten gevolge der warmte.

In 1132 spleet de aarde; de rivieren en bronnen in den Elzas verdwenen. De Rijn werd droog.

In 1152 werden verscheidene eijeren in het zand gekookt.

In 1210, bij den veldslag van Bela, stierf een groot aantal soldaten door de hitte.

In 1276 en 1277 had Frankrijk volslagen gebrek aan levensmiddelen, door de warmte.

In 1304 en 1305 liep men droogvoets door de Seine, de Loire, den Rijn en den Donau.

In 1393 en 1394 vielen de dieren overal dood neder en de ingezamelde vruchten verzengden.

In 1440 groote warmte; gedurende vier op elkander volgende jaren 1538, 1539, 1540, 1541 heerscht eene buitengewone warmte, die bijna al de rivieren van Frankrijk deed opdroogen.

In 1556 groote droogte in geheel Europa.

In 1615 en 1616 drukkende warmte in Frankrijk, Italië en de Nederlanden.

In 1646 had men acht en vijftig dagen achtereen buitengewone warmte.

In 1678 was de hitte zeer sterk.

Het eerste jaar der 18e eeuw en de twee volgende waren buitengewoon heet.

In 1718 regende het geen enkele maal van april tot oktober. — De veldvruchten waren verbrand; de rivieren droogden op en de schouwburgen werden op hoog bevel gesloten. De thermometer tekenende 36º Reaumur. In de boomgaarden, waar men water kon aanbrengen, bloeiden de vruchtboomden tweemaal.

In 1723 en 1724 was de warmte buitengewoon groot.

In 1740 viel er bij een heeten en droogen zomer, die de veldvruchten verzengde, gedurende verscheidene maanden, geen water.

In 1748, 1754, 1760, 1767, 1774, en 1778 was de warmte niet minder groot.

In 1811, het jaar van de vermaarde komeet, was de zomer zeer heet en de wijn, zelfs te Surenne uitmondend.

In 1818 bleven de schouwburgen gedurende bijna eene maand gesloten. Het maximum der warmte was 35 graden R.

In 1830 tekenende de thermometer op de gedenkwaardige julidagen 36 centigr.

In 1832, bij den strijd van 3 en 6 juni in België, stond de thermometer op 35 graden.

In 1836 was de Seine bijna droog, en tekenende de thermometer 34 centigr.

In 1850, in de maand juni, tijdens de tweede

verschijning der cholera, rees de thermometer tot op 34 centigr.

De grootste temperatuur, die een mensch eenigen tijd kan verdragen, varieert naarmate het gestel, tussehen 40 en 45 graden.

De matigheid in het gebruik van spijs en drank is het zekerste behoudmiddel tegen invloed van buitengewone en langdurige warmte.

Verschrikkelijke ramp.

Wij hebben medegedeeld, dat er te Manchester eene verschrikkelijke ramp heeft plaats gehad, waarbij 30 personen zijn omgekomen en men verscheidene gekwetsten telde. Wij lezen ten dien opzichte in de dagbladen:

« Er bestaat te Manchester een *Café chantant*, waarheen zich talrijke werklieden begeven, ingezien den kleinen prijs van 2 demers of 4 stuivers. Die zaal bezet de drij bovenste verdiepingen van een huis, waarvan de benedenverdieping door wukels is ingenomen.

« Vrijdag avond bevond er zich eene talrijke volksmenigte, want men zou er twee nieuwe zangers, M. en Mad. Clifford hooren. Het concert, hetwelk ten 6 ure begonnen was, duurde zonder eenig hoogerdaamd toeval voort tot 10 ure. Doch op dit oogenblik klampten eenige jongens, welke zich aenter op de bovenste verdieping bevonden, om des te beter te kunnen zien, zich aan de gattakken vast, welke de zaal verlichten.

« Hun gewicht deed de armen breken en welhaast boorde men den kreet: *brand* in de zaal. Men weet welk paniek er in een dergelijk geval ontstaat. Elk een suelde naar de uitgangen.

« Vruchteloos bezwoor M. Clifford, zich van des theater tot de aanw'zigen richtende, op hune plaats te blijven en bevestigde hij hen dat er geen hoogerdaamd gevaar was; de volksmenigte luisterde naar niets. Mannen en vrouwen verdroegen zich welhaast op het binnengedeelte van den trap.

« Er bleven slechts 20 personen boven aan den trap staan en meer dan duizend anderen hoopen zich open. Op dit oogenblik had er een onbeschrijfelijk tooneel plaats. De vrouwen, welke onder de sotten vertrappt werden, lieten een verschrikkelijk gebul hooren. Die welke naar wilden ter hulp snellen, ondergingen welhaast hetzelfde lot, en er verliep meer dan eene halve uur alsorens die hoop menschelijke wezens uitruw was en men de slachtoffers dier verschrikkelijke paniek kon bevrjelen.

« Op het oogenblik dat wij schrijven is hun getal nog niet juist gekend; doch men telt reeds 30 dodden en 15 zwaar gekwetsten. Men ziet langs alle kanten troostelooze vrouwen, welke hune echtgenooten, broeders of bloedverwanten opzoken. Het is een hartverscheurend tooneel.

De vogeltjes, als oogstbeschermers, vonden verdedigers in al de beaardigde vergaderingen. Voor den derden keer, heeft baron de Steenbauld den wensch geant dat men door eene wet zou beschermen de vogeltjes die insecten eten, en M. Veydt heeft dien wensch ondersteund in eene zeer verbeeldingrijke taal welke aan zijne redevoering eenen zweem van herdersheid geeft. Beweging door de dringendste aangelegenheden van den akkerbouw heeft de achtbare, brabantische afgevaardigde verzocht, dat onze Staatsmannen zich tot de verstands hoogte zouden verheffen, tot de doorzigtigheid der Maagd van Orleans die, in haren tijd, begrepen had, dat er geen hulpmiddel voor de rampen des volks bestond dan in de hulp en bijstand verleend aan de vogels; zoner dat, zeide zij, zal de hongersnood welhaast zijnen zetel onder ons gevestigd hebben. — Dat zal toch nog dit jaar wel niet zijn, want de graanoogst is schoon en overvloedig, mettegenstaande de hitte van den zomer op onze velden miljoenen en miljoenen insecten van alle slag heeft uitgebroeid.

Onder de insecten etende vogels worden dikwijls de muschsen ook gerangschikt; maar als de landsman het ongeluk heeft vele muschsen te hebben in de nabijheid zijner tarwe of garstevelden, dan zal hij wellicht de insecten zoo zeer niet vrezen als de muschsen zelve die, als deze toch ook insecten mogen gelijk sommigen beweren, veel liever tarwe of garst naar hune jongkens dragen, en ongeloflijk schade aan de tarwe en aan de haver toebrengen.

— Sommige dagbladen hebben, eenige weken geleden, melding gemaakt van een zorgvuldig gesloten rijtuig, hetwelk het paleis van Laeken had verlaten, zoner dat zij wisten te zeggen wat die geheimnisvolle tocht beteekende. Wij zijn in staat dat raadsel op te lossen. Het rijtuig heeft de aarshertogin Charlotte en een klein gevolg naar de naastbij gelegen spoorwegstation gevoerd. Die ongelukkige prinses ging namelijk eenige weken te Genève doorbrengen, waar zij dan ook reeds bebouden is aangekomen.

— Op zijne reis naar Yperen, heeft de koning te Rousselaere en te Meenen stil gehouden, waar hij officieel werd ontvangen. Des middags kwam hij te Yperen aan, waar de burgemeester hem welkom wenschte. Daarna heeft hij bij den senator M. Mazeman de Couthove ontbeten, is in de St-Martens kerk de herstellingswerken gaan bezichtigen, heeft eenige feesten en om 7 ure 's avonds 'en bank bijgewoond. Vervolgens is de koning naar Oostende teruggekeerd.

Buitenlandsch nieuws.

Frankryk.

DE NIEUWE LEENING.

Paris, 3 augustus.

De *Moniteur* van heden kondigt aan dat de onderschrijvingen op de nieuwe leening geopend zijn naar den uitgaats van 69,25, teis wat, rekening houdende van de 18 maanden stortstermijnen, den taks hier rent brengt op 67 franks voor honderd.

De Beurs heeft die leening, zoo dikwijls uitgesteld en aldus den gang der zaken belemmerd, heden namiddag begroet met eene rijzing van 62 centimes op onze 3%, rent en van 50 cent. op onze 4 1/2% rent; zelfs de italiaansche rent heeft den gunstigen weersbous daarvan ontvangen, zij is 50 centimes gerezen.

Men geloofst dat de nieuwe leening grootendeels onderschreven zal worden door de kleine kapitalisten.

De nieuwe rent heeft tot fr. 1-20 premie gedaan; later deed zij 85 centimes; de onverminderbare coupons van 5 franks gelden fr. 1-75 premie.

Men begrijpst dat de nieuwe leening 't grootste onderwerp der gesprekken ter Beurze was; men hield er zich niet bezig met politiek of liquidatie. Deze laatste loopt gemakkelijk af, zoner de minste onheilten. Wat verschil met degene der maand juni!

In de zaak van 't Mobilier Krediet is, zoo men weet, nu het vonnis gewezen; hetzelfde aanvaard in beginsel de persooonlijke waarborg der bestuurders der Maatschappij voor het bedrag der loopende rekening van de Immobilière: dus voor 83 miljoen franks.

Het lot der aandeelhouders is voortaan in handen van den heer de Germiny. Maakt hij, zoals zijn mandaat het vereischt, gemeene zaak met de aandeelhouders, dan zijn de actiën meer dan 400 fr. waard. — Verdedigt hij, intendeel, de heeren Perceire, dan blijft het actief op 15 miljoen, en de actie zou geene hoogere waarde hebben dan 60 franks.

Een bijzondere brief uit Belgrado geeft het verhaal der doodstraf uitvoering op de medeplichtigen aan de moord van Vorst Michiel van Servie.

Ten 5 1/2 ure 's morgens werden de misdadigers uit het fort naar de strafplaats geleid, waar geheel het garnizoen onder de wapens stond. Hoewel de strafuivoering aang kondigd ware tegen den avond, zag men aldaar eene ontelbare menigte nieuwsgierigen.

Ter plaatse gekomen, vormden de troepen zich in een groot vierk, langs den kant der rivier den Donau open. Dan werden de veroordeelden uit de gesloten wagens gehaald en geplaatst op den rand der groote en breede gracht die hune lichamen moest ontvangen. In die gracht waren veertien palen gesteld. Men blinddoekte de oogen der veroordeelden, bond hune de armen op den rug en hechtte hen aldus elk aan eenen paal.

Daarop naderden vier soldaten en, op het commando *vuur!* losten zij hune geweren op een enkel misdadiger af, die aanstonds van dien paal losgemaakt en in de gracht bedolven werd. Aldus ging men tewerk met al de veroordeelden tot den laatste, die was Svetozar Nenadovitsch, schoonsbroeder van den gevluchten prins Kara Georgevitch.

Men kan zich een denkbeeld maken van de vreedde folteringen, welke die ongelukkigen moesten lijden bij het doodschiëten en den doodsratel van elk hunner medeplichtigen.

Bij de doodschiëting van Nenadovitsch, had een noodlottig toeval plaats. Een der kogels kaatste terug op den paal en vloog iv het hoofd van den officier die het commando gaf, derwijze dat zijne hersenpan verbrijzeld was en hij ter plaatse dood viel.

IJslijk was ook het schouwspel der beledigingen van het vergramde volk op de nog warme lijken der gedoodde misdadigers.

Duitschland.

Berlijn, 3 augustus.

De militaire plaatscommandant van Berlijn, heeft de meesters bakkers dier stad verwittigt dat

indien de werklieden gevolg geven aan hun ontwerp om het werk te staken hij soldaten ter hunner beschikking zal stellen, om de werksta-kende bakkersgasten te vervangen.

De provincie Oost-Prusen, welke in den afgelopen winter zoo vreedelijk door den hongersnood geteisterd is geworden, wordt op nieuw met hongersnood bedreigd. De oogst schijnt verreebeden een middelmatig te blijven.

Volgens geloofwaardige opgaven bevinden zich in Siberie nog 123 Prusen, die tijdens den poolschen opstand van 1863, met de wapens in de hand aantroffen en gearresteerd waren. Op aankoop der Prussische regering zijn er nu 16 ontslagen, terwilj voor de overigen, ten gevolge der laatste amnestie, vooruitzicht is geopend op hune in vrijheidstelling. Alleen zullen daarvan eenigen wegens moord worden uitgezondert.

ADRES DER FRANKFORTENAARS.

Bij den scherpschutterswedstrijd te Weenen waren 't vooral de Frankfortenaars, die de *faits accomplis* diep betreurende, hun hert tegen Prusen hebben luchtgegeven. Te Ems, waar de koning van Prusen zich tegenwoordig bevindt hebben zich ook eenige Frankfortenaars doen hooren, doch daar is eene geheel andere taal gevoerd. Eene deputatie van den gemeenteraad is den koning genaderd en heeft hem een adres ter hand gesteld, waarin eerbiedig verzocht wordt, dat de prussische Staat, die de inkomende rechten en belastingen van Frankfurt tot rijksinkomsten heeft verklaard, ook de stedelijke schuld ten zijnen laste zou nemen. « Wij wendden ons tot uwe Majesteits wijsheid en rechtvaardigheid, heet het in dit adres; uw vaderlijk hart zal niet gedoogen, dat Frankfurt, hetwelk onder den invloed zijner eigen instellingen zoo bloeiend is geworden, het verval zijner welvaart zal moeten dagteekenen van het oog-nblik, waarop het is begonnen deel uit te maken van den prussischen Staat. »

Engeland.

De *Times* vraagt welke is dan Ierlands toestand? Iedereen, die verdaht wordt, mag gevangen worden genomen. Nog slechts een paar dagen geleden werd in Cork een geweermakerswinkel met klaren dag geplunderd. Geene week bijna gaat voorbij zoner noodlottige gevechten tussehen de Oranj-mannen en Roomsche-katholicken in het noord-en. Lord Strathairn, de generaal van het Iersehe leger, waarschuwde gisteren het gouvernement in het Huis der Lords, dat de algemeene herkiezing in Ierland het sein zou geven voor eene opvolging van oproeren en gewelddadigheden, waarbij men bloed als water zou plengen. Ieder spreker, hene onontwikkeld en verachtelijk bij ook zij, wordt toegejuicht, zondra hij slechts schimpt op Engeland. « De *Times* vraagt te recht: Wie moet men dan gelukwenschen met den toestand? De meest karakteristische en opmerkelijke zinsuude in zijne redevoering was echter deze: De nieuwe uitbreiding der kieswet is gelukkig voor de Tories, want de meerderheid der nieuwe kiezers zal nietgeplaagd worden door die te groote educatie en verfinde wijze van denken, welke menschen zoo ligt tot dwaling brengen en tot affectatie van wijsbegeerte! »

Zwitserland.

HORLOGIEN.

De kommissie van deskundigen uit Neuchâtel welke ten vorigen jare naar de parische tentoonstelling van nijverheid is gezonden, heeft thans een verslag uitgebracht over den stand der uurwerk-verveerdiging in Zwitserland.

Dit land staat in deze verveerdiging boven alle andere landen; de eenige ernstige mededinging vindt het te Besancon. Het kanton Neuchâtel levert jaarlijks 800,000 horlogiën, ter waarde van 35 miljoen fr., waarvan ongeveer de helft als zuivere opbrengst ten bate komt der fabriekanten en werklieden.

Het aantal arbeiders van beider geslacht die in dit kanton deze nijverheid uitoefenen bedraagt 30,000. Geneve heeft 7000 horlogiemakers, die jaarlijks 100,000 horlogiën lederen. Ter waarde van 11 miljoen fr. Waadland, vooornamelijk het Joux dal en Bern leveren jaarlijks 300,000 horlogiën, ter waarde van 10 miljoen franes.

De geheele opbrengst van horlogiën van Zwitserland, bedraagt derhalve omstreeks 1,200,000 stuks, die eene waarde van 55 a 60 miljoen franes vertegenwoordigen. Het geheele getal arbeiders, die dezen tak van nijverheid uitoefenen, wordt op 60,000 geschat.